METODICKÁ PODPORA

RANDE

ANOTACE

Blok vychází ze stejnojmenného textu a ten sleduje z několika základních úrovní. Pomocí **diskuse nad přečteným textem** uvádí žáky do dané tematiky a prostřednictvím **osobnosti a tvorby Karla Hynka Máchy** se zaměřuje na oblast **mezilidských vztahů** a rovněž poukazuje na jazykové rozdíly v **mluvě doby minulé** a v **komunikaci v dnešní společnosti**.

Další část tohoto bloku se také věnuje **jazykové komunikaci,** sleduje ji však tentokrát v rovině **přirovnání.** Žáci nejen definují pojem přirovnání, ale charakterizují způsoby jeho tvoření a na základě **kooperativních aktivit** posoudí, zda rozumí významu jednotlivých přirovnání.

Důležitou pozici rovněž zaujímá schopnost žáků logicky uvažovat. Poté, co se žáci seznámí s jednotlivými **způsoby šifrování**, mají za úkol vytvořit **vlastní šifrované pozvání na rande**.

Specifickou oblast jazykové komunikace představuje **mluva dnešní mládeže**, jejíž různé podoby jsou v tomto bloku prezentovány aktivitami založenými na práci s jednotlivými výrazy, opomíjen není ani vliv cizích jazyků. Pozornost je rovněž věnována ukázkám, analýze i tvorbě **seznamovacích inzerátů**.

Následující činnost je věnována **metodě dotazování**, žáci se, na základě jednoduchých otázek kladených učitelem, pokouší co nejpřesněji odhadnout informace, které se týkají učitelovy osoby.

Závěr tohoto bloku se věnuje **květomluvě** jako jednomu ze způsobů komunikace, kterým můžeme vyjádřit své city k člověku, kterého máme rádi, jehož si vážíme. Následuje **pojednání o sv. Valentýnovi** – patronu všech zamilovaných. Těžiště této závěrečné části však spočívá především ve spolupráci žáků zaměřené na přípravu **valentýnského menu**.

	obsah bloků a zdroje	metody a formy práce
I.	**Rande**	diskuze
II.	**K. H. Mácha**	referát - skupinová práce prameny
III.	**Případ inspektora Bubliny**	rébus
IV.	**Mácha versus komunikace dnes**	práce ve dvojicích
V.	**Přirovnání**	kooperativní blok skupinová práce didaktická hra
VI.	**Šifrované pozvání na rande**	diskuze
VII.	**Mluva dnešní mládeže**	dialog
VIII.	**Seznamovací inzerát**	prameny
IX.	**„Jak to vidím já!“**	dotazník
X.	**Květomluva**	didaktická hra
XI.	**Svatý Valentýn**	diskuze kooperativní blok prameny

I. Rande	
klíčové pojmy	rande, emoce
odkaz v textu - komentář	název textu
pracovní list, příloha	č.1 - text pro žáky, příloha 1- text pro učitele
metody a formy práce	diskuze

metoda DISKUZE

Randíš? Kdo chodí na rande a proč? Kdo na rande zve? Už máš holku, kluka? Jsi romantik? Skrýváš své city?

doporučení – citlivé téma, mluví pouze ten, kdo chce, je třeba odhadnout, kam v diskuzi zajít a nezaměňovat smích s výsměchem, upozornit žáky, aby se vyjadřovali pouze ke své osobě

- učitel „*herec*" – předvádí různé situace – žáci popisují, o jaké typy lidí se jedná, o jakou věkovou kategorii, z jakého prostředí (škola, firma atd.)

1. „Čau buchto, nezapíchnem to dneska do kina?"
2. „Rád bych ti ukázal sbírku motýlů? Co ty na to?"
3. „Nemáš hlad? Nepůjdeme na večeři?"
4. „Slečno, byl bych velmi potěšen, kdybyste se mnou strávila odpoledne v kavárně, na plovárně?" - úsměv, květina, smeknutí klobouku

- žáci zkouší různá znění pozvání na rande

II. K.H. Mácha	
klíčové pojmy	K. H. Mácha, próza, poezie, krupař
odkaz v textu - komentář	K1
pracovní list, příloha	č.2 - Dopis K. H. Máchy neznámé dívce
metody a formy práce	referát - skupinová práce, prameny

Karel Hynek Mácha (1810 – 1836)

- představitel českého romantického básnictví a jeden z největších českých básníků
- narodil se 16. listopadu 1810 v Praze
- otec byl mlynářský pomocník, matka pocházela z muzikantské rodiny a Hynek po ní zdědil hudební vnímavost
- záhy po Hynkově narození se rodina, postižená finančním státním krachem (1811), přestěhovala do chudé čtvrti, kde Mácha prožil dětství a chlapectví
- chodil do svatopetrské farní školy, v letech 1824-30 do novoměstského gymnázia
- v té době (1826) si otec otevřel na Dobytčím trhu (Karlovo náměstí) krupařství

× Krupař byl prodejce mouky, kterou dostával od mlynáře z tzv. obchodního mletí (na prodej). Krupař prodával např. jednomletou mouku ze žita (na bílý chléb), dotahovanou mouku (na posýpání ošatek), kroupy, jáhly, proso, hrách, čočku, krupici - podle toho vzniklo pojmenování **krupařský krámek**.
V některých krámcích se vedle mouky prodávaly i další potraviny, např. máslo se vážilo na libry (1 libra = asi půl kilogramu) v obchodech bylo uskladněno v kameninových žejdlících nebo soudcích, a to jak čerstvé, tak i šmelcované, tj. převařené, cukr. - z ryb se prodávaly slanečky, herinky a pečenáče z dřevěných soudků, *a to v ceně za kus bez ohledu na váhu či velikost*

- za studia práv se seznámil s Eleonorou Šomkovou, dívkou z řemeslnické rodiny, tento citový vztah značně ovlivnil Máchovu tvorbu
- vedle studia, četby a lásky byly pro Máchu inspirací zážitky z cestování, podnikal dlouhé pěší túry
- dílo - **poezie**: Máj, **próza**: Cikáni (děj probíhá v Itálii), Obrazy ze života mého
- po narození dítěte (l. 10. 1836) mělo dojít konečně k sňatku, avšak v plánovaný den svatby (8. 11.) byl Mácha pohřben, zemřel na cholerinu (lehčí průběh cholery) 6. listopadu 1836 v Litoměřicích
- jeho syn Ludvík skonal nedlouho potom (1837)

- učitel přednese úryvek z díla Máj

Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech;
květoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol,
břeh je objímal kol a kol;
a slunce jasná světů jiných
bloudila blankytnými pásky,
planoucí tam co slzy lásky.

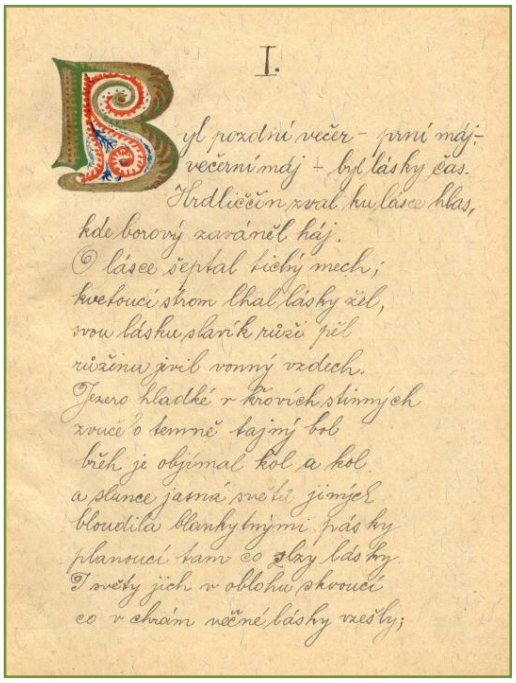
I.

Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech;
kvetoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl
růžinu jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol
břeh je objímal kol a kol
a slunce jasná světů jiných
bloudila blankytnými pásky
planoucí tam co slzy lásky.
I světy jich v oblohu skvoucí
co v chrám věčné lásky vzešly;

metoda REFERÁT - skupinová práce

- žáci mají za úkol v rámci skupin vytvořit o K. H. Máchovi referát
- každá skupina se zaměří na dané téma, pokusí se o jednotnou estetickou úpravu prostřednictvím mluvčích jednotlivých skupin tak, aby prezentace mohla být vystavena ve třídě či na chodbě školy

témata pro skupiny:

1. život K. H. Máchy
2. dílo - ukázky
3. Mácha ve své době – politická situace
4. Máchovo soukromí, zajímavosti

✍ poznámky

pracovní list č.2 - Dopis K. H. Máchy neznámé dívce

doporučení: prvotní přednes by měl provést vyučující, následně pak žáci po částech
- žáci mají za úkol podtrhnout slova, kterým nerozumí, která jsou pro ně zajímavá
- pokusí se určité pasáže vyjádřit svými slovy či stručněji než K. H. Mácha
  např. …jejížto neprohledná noc černým závojem zahaluje… - stmívá se
  …ve Vás zočil jsem vidinu svou v tělesné skutečnosti… - naplnění představy
- žáci hledají **neobvyklá slova složená**: lunojasná, ledochladná, stříbrotoká

- **zvláštnosti textu** (oproti současné češtině):
  - neobvyklá slova (niva, lunojasná,vykvítati)
  - neobvyklé tvary slov (ve snách)
  - infinitiv sloves zakončený na *–ti* (např. zjeviti, vyřknouti)
  - příliš dlouhá souvětí
  - změna slovosledu (často přívlastek shodný stojí až za podstatným jménem: mladictví mého, s láskou vroucí, vidinu svou, sny ztracené)
  - nadužívání přechodníkových tvarů (skloniv se, chtěje obejmouti, znajíce)

*v současné čj možno užít oba dva tvary skropit x zkropit (jsou ve slovníku SSČ)

- **neobvyklá slova**: *niva* - nezalesněný pozemek v nižších polohách vhodný k obdělání, niva (knižní.), louka, později i pole; *zočiti* - spatřit; *denice* - jitřenka

---

Dopis K. H. Máchy neznámé dívce

S touhy plným srdcem vstoupil jsem do světa v naději, že zlaté sny prvního svého mladistvý v něm uskutečněny naleznu, byl bych jej celý v náručí obejmul; ale běda, záhy se opona strhla, a já spatřil, že jsem zklamán. . . Chtěl jsem květinu utrhnouti na nivě lunojasné, ale jako ledochladná slza skropila rosa noční žžoucí ruku mou; - skloniv se k růži obdivuji krásu její, spatřil jsem ji z hrobu vykvítati; hledal jsem lidi, lidi, jak se ve snách mých jevili, a zočil jsem prázdné larvy, bez srdce se na mne ušklebující, slovem, chtěje obejmouti ráj, přitisknul jsem pouze chladnou zem na svá lásky plná, rozčilená prsa. . . Oplakával jsem sny ztracené; jen červánkové večerního nebe, jen stříbrotoká Vltava, jen tmavé stíny vlastenských hájů souhlasily se mnou, žal můj znajíce; lidé však mne vyvržencem nazývali. . . Takto se světem v rozepři, se zničeným srdcem, nepoznán od nikoho, samoten jsem žil v hluku světa, nemilován od žádného, a nic nemiluje jako vyhnanec, jenž na pustou se ukryl skálu, jejížto neprohledná noc černým závojem zahaluje. . . Tu Vy jste vzešla jako co denice žžoucí nad tmavými valy mořskými, a první záře prodrala se mou temnou, pustou, bezživotnou nocí. . . Nejblažší sny mladictví mého se vracely nazpět, s láskou vroucí obejmul jsem opět nalezený ideál svého života. Ve Vás zočil jsem vidinu svou v tělesné skutečnosti. . . A nyní se opovažuji vám zjeviti, co v každém dechu mém se opětuje, čím zraky mé zahořují a co má ústa ostýchají se vyřknouti. . . že Vás miluji! tak vroucně miluji, jakž nikdo na světě ještě nemiloval! Neboť odvrácen od světa, jakož já jsem, jedině k Vám hledím, jedině Vás milovati mohu!

poznámky

III. Případ inspektora Bubliny	
klíčové pojmy	inspektor, detektiv, manažer
odkaz v textu - komentář	K2
pracovní list, příloha	č.3 - Pozvání na rande
metody a formy práce	rébus

řešení – údajný dopis manažerovi je složený v jiném tvaru, než je tvar obálky

pracovní list č.3 - Pozvání na rande

poznámky

IV. Mácha versus komunikace dnes	
klíčové pojmy	sms, mms, emotikony
odkaz v textu - komentář	K3
pracovní list, příloha	č.4 - Psaní sms
metody a formy práce	práce ve dvojicích

- „zrychlená doba“ - tendence k zestručnění projevu, ovlivnění jazykem jiných zemí
- mobilní telefony (sms) - jako protiklady vyjadřování, poukazujeme na proměnu způsobu komunikace, jinou dimenzi jazykové kultury

- vyjádření citu (v psané formě):
historie: DOPIS *…že Vás miluji! Tak vroucně miluji, jakž nikdo na světě ještě nemiloval! Neboť odvrácen od světa, jakož já jsem, jedině k Vám hledím, jedině Vás milovati mohu!* (Mácha)

současnost: SMS zpráva *…ILU2* (anglicky I love you too. - Taky Tě miluji.)

Mobilní telefon, sms
- používání mobilních telefonů se promítlo do užívání současné češtiny v několika směrech:

1) vznik zcela **nových výrazů**
- *esemeska* - krátká textová zpráva (z anglické zkratky sms – **s**hort **m**essage **s**ervice) x *ememeska* - multimediální zpráva (z anglické zkratky mms – **m**ultimedia **m**essaging **s**ervice)
- slovesa *esemeskovat, esemesknout*
- kdo posílá esemesky, může být *esemeskářem* nebo *esemeskáčem*

2) **nový význam** již existujících výrazů a slovních spojení
- *být mobilní* – tradičně: být schopen přesunu x dnes: ve významu „mít mobilní telefon“
- *mít kredit* – tradičně: požívat společenské prestiže x dnes: včasné zaplacení, pořízení dobíjecího kuponu

3) nabídka rozličných **zkratek a symbolů**
- zkracování nejrůznějšího druhu: pls (anglicky please – prosím), thx (anglicky thanks – děkuji)
- akronyma (písmenné zkratky inspirované angličtinou): btw (anglicky by the way – mimochodem), alfanumerický kód (součástí zkratky je i číslice): ILU2 (anglicky I love you too – Taky tě miluji),
- 4U (anglicky for you – pro tebe), GR8 (anglicky great – skvělé), CUL8R (anglicky see you later – uvidíme se později)

☺☹ **emotikony** neboli smajlíci (obličejíky, ksichtíky)
- nejznámější ☺ je ve významu: *myslel jsem to z legrace, usmívám se, to mě pobavilo, myslel jsem to ironicky, mám radost, to je příznivé*

aktivita
- žáci dle fantazie vytváří své emotikony a přisuzují jim své významy
- práce ve dvojicích - po namalování emotikonu si žáci práci vymění a pokouší se domyslet jejich význam
- se spolužákem svůj odhad konfrontují

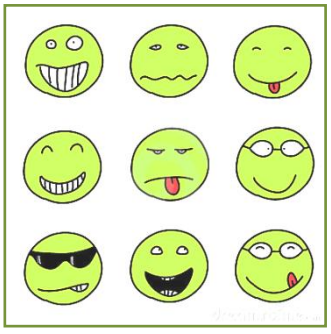

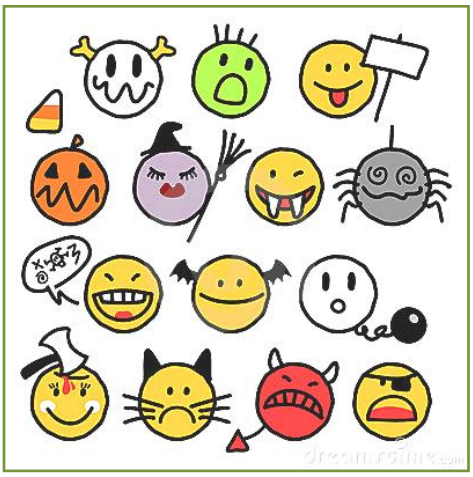

pracovní list č. 4 – Psaní sms

- Nahrazování části slov číslicemi je velice oblíbené v angličtině při psaní sms. Napomohlo tak zkrácení mnoha slov. Psaní těchto slov je více než na nějakých gramatických pravidlech založeno na jejich výslovnosti.

zkratka	anglicky	česky
pls	please	prosím
thx	thanks	děkuji
2day	today	dnes
2nite	tonight	dnes večer
n1	nice one	pěkný
b4n	Bye for now.	Zatím nashledanou.
ruf2t	Are you free to talk?	Máš čas promluvit?
cul8r	See you later.	Uvidíme se později.
Ilu2	I love you too.	Taky tě miluji.
4u	for you	pro tebe
gr8	great	skvělé

Tvoření vět a slov.
Např.
Mě100 1lo o tom, že nějací lo3 o5 vyloupili banku.
S3leli na me2dy v dou5i.
100lař vyrábí ve 100dole 10lice a 100lky.

8ažit, pu100, na5í, 1tka, o2trat

řešení:
Město jednalo o tom, že nějací lotři opět vyloupili banku.
Stříleli na medvědy v doupěti.
Stolař vyrábí ve stodole stolice a stolky.

osmažit, pusto, napětí, jednotka, odvětrat

poznámky

V. Přirovnání	
klíčové pojmy	přirovnání
odkaz v textu - komentář	K4
pracovní list, příloha	příloha 2, příloha 3 - Význam přirovnání
metody a formy práce	kooperativní blok, skupinová práce, didaktická hra

Přirovnání

- pojmenování na základě srovnání, podobnosti dvou subjektů; působí jako oživení projevu: otevírá široké pole lidské představivosti a činí náš projev mnohem rozmanitější a zajímavější

Přirovnání se nejčastěji tvoří pomocí částice **jako**: *„je chytrý* jako *liška*", *„bystrý jako rys*", *„starý jako Metuzalém"* (patriarcha - podle Bible dosáhl věku 969 let)

Jiné způsoby tvorby přirovnání:

- za – *má sílu za koně*
- komparativ + než - *má se hůře než pes*
- komparativ bez předložky – *má se hůře psa*
- nad, přes – *je chytrý nad lišku*
- označení pomocí metafor - *baba, tele, křeček*

Přirovnání často pracují s nadsázkou, mají velmi zesílený význam: *chováš se jako blázen, pálí to jako oheň*. Význam přirovnávacího slova tak může být poměrně nezřetelný - *flek jako Brno* (tj. velký jako Brno), *pálí jako čert* (snad proto, že čert žije v pekle?), *rýma jako hrom* (hlučná, silná jako hrom). Někdy může docházet až k úplné **desémantizaci** (ztrátě významu) a přirovnání zůstává pouze zveličovací, zdůrazňovací, expresivní smysl - přirovnání *jako prase, jako sviňa* apod. lze spojit prakticky s jakýmkoli výrazem: *díra jako prase, opilý jako prase, bolest jako prase* atd.

- jaká známe nebo používáme přirovnání - *mazaný jako liška, spí jako dudek, spí jako když ho do vody hodí, chytrý jako sova*

- přirovnání (doplňování): bledý…. jako křída (stěna), mokrý… jako myš, napjatý…. jako struna, ospalý… jako kotě, ostrý… jako břitva, pevný… jako skála, pilný… jako mravenec, slabý… jako moucha, mazaný… jako liška, černý… jako havran, drzý …jako opice, pevný…jako skála

Kooperativní blok

- před tímto kooperativním blokem žáci vědí, co znamená přirovnání
- vytvoří skupiny po 4 a rozdělí si mezi sebou označení A B C D
- mají za úkol na pracovní list psát různá přirovnání týkající se činnosti, vzhledu nebo povahy člověka
- úkol je časově omezen na 5 minut
- po časovém limitu žáci vytvoří nové skupiny, seskupí se podle písmen – tedy žáci s označením A utvoří jednu skupinu, žáci s B další atd.
- doplňují si mezi sebou přirovnání, která nemají a pokusí se domyslet nová
- po časovém limitu 5 minut tvoří skupiny (model pro 4 skupiny po 4) AABB, AACC, BBDD, CCDD
- aktivita probíhá stejně jako při prvním promíchání skupin – po časovém limitu se skupiny vrátí opět do pozic ABCD
- ze všech přirovnání, která mají žáci napsaná na papíře si podtrhnout výběrem 4, která se jim líbí
- ve skupině se pak následně musí domluvit a jednotlivá přirovnání zilustrovat
- dané ilustrace svým spolužákům prezentují, ostatní ze skupin hádají, o jaké přirovnání se jedná
- zajímavé je i sledovat různá zpracování stejných přirovnání

příloha 2 - Význam přirovnání

- žáci ve dvojicích či v méně početné skupině tvoří trojice rčení stejného významu

málo	hodně	rychle
rozumí tomu jako koza petrželi	bojí se toho jako čert kříže	žene se jako velká voda
mají se rádi jako pes a kočka	vrtí se jako holub na báni	utíká jako by mu za patami hořelo
jí jako vrabec	chrápe jako když pilou řeže	odříkává to, jako když bičem mrská

příloha 3 - Význam přirovnání

- žáci mají za úkol k rčení přiřadit vhodné příslovce

kouká jako bacil do lékárny	překvapeně	chová se jako slon v porcelánu	těžkopádně
kouká jako králík na kobru	ustrašeně	tváří se jako by neuměl do pěti počítat	nevinně
mluví jako když másla ukrajuje	přívětivě	utíká jako by mu za patami hořelo	rychle
představuje si to jako Hurvínek válku	naivně	vleče se jako tasemnice ze závodní jídelny	pomalu
přišel k tomu jako slepý k houslím	náhodou	vypařil se jako pára nad hrncem	nepozorovaně
rozumí tomu jako koza petrželi	málo	bojí se toho jako čert kříže	hodně
sedí na tom jako vosa na bonbónu	pevně	hází sebou jako moucha v pavučině	bezmocně
stojí jako svatý na mostě	nehybně	kouká jako sůva z nudlí	vyjeveně

✍ poznámky

VI. Šifrované pozvání na rande	
klíčové pojmy	šifra
odkaz v textu - komentář	
pracovní list, příloha	č.5 - Šifrované pozvání na rande
metody a formy práce	diskuze

metoda DISKUZE

- téma: „Pozvat někoho na rande není jednoduchá věc."
(strach z odmítnutí, z výsměchu, stydlivost, nesmělost, co tomu řeknou ostatní, ještě si mě nikdy nevšiml/a)
- postavy z textu RANDE - Jonáš zve Klárku, popř. Klárka Jonáše – žáci mají za úkol pozvánku na rande napsat pomocí šifry
- žáci si sami zvolí jednu ze čtyř nabízených šifer

pracovní list č.5 – Šifrované pozvání na rande

Zvol si jednu ze šifer a napiš pomocí ní pozvání na rande.
Je na Tobě, komu pozvánku doručíš. Požádej např. kamaráda, spolužáka, aby se pokusil určit, jakou šifru jsi použil, aby Tvoji zprávu dešifroval a zjistil tak, jak Tvé pozvání na rande znělo.

× Šifry se záměnou nebo posouváním písmen

Do první řádky se napíše celá abeceda a do druhé se napíše abeceda posunutá. Pod písmeno A se napíše to písmeno, o které je to posunuto (např. A=M znamená, že A v šifře se rovná M ve skutečnosti). Při šifrování se hledá ve spodní řádce a do šifry se píše to z horní řádky. Při luštění se v horní řádce hledá písmeno v šifře a v dolní je písmeno ze zprávy.

Pro A=M vypadá tabulka takto:

A	B	C	D	E	F	G	H	Ch	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	Ch	I	J	K	L

potom: AHOJ VODNÍKU je NUCX ICQBWYCh

× Posun pomocí daného čísla

386 01 →

A	B	C	D	E	F	G	H	Ch	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

Číslo nad šipkou určuje, o kolik jsou písmena v abecedě posunuta. To znamená, že první písmeno je posunuté o 3 písmena zpět, druhé o 8 míst zpět atd., od šestého písmene se to opakuje až do konce zprávy. Šifruje se ***proti směru šipky***, abychom zprávu mohli ve směru šipky luštit.

AHOJ VODNÍKU = XZIJ ULVChIJR

- **Mezerová šifra**

Šifra, která se dá luštit i bez tabulky. Píšeme najednou do dvou řádek, přičemž v první řádce je písmeno, které je v abecedě ***před tím***, co chceme zašifrovat, a v druhé je písmeno, které je v abecedě ***po něm***.
Slovo TÁBOR jde napsat těmito způsoby:

- S Z A N P
- U B C P S
- SU ZB AC NP PS

- **Záměna některých písmen**

Zvolí se takový klíč - slovo, ve kterém se písmena neopakují a je pokud možno co nejdelší. Poté se písmena v klíči očíslují a místo písmen se do zašifrované zprávy píše příslušné číslo – např. republika.

O	R	I	G	A	N	U	M
1	2	3	4	5	6	7	8

klíč

potom VETS365 1BYV5TEL PL56ETY 65P1K25J3 ZH217CE63
je VETSINA OBYVATEL PLANETY NAPOKRAJI ZHROUCENI

poznámky

VII. Mluva dnešní mládeže	
klíčové pojmy	komunikace, etika, „emo“
odkaz v textu - komentář	
pracovní list, příloha	č.6 - Mluva dnešní mládeže, příloha 4 - Slovníček
metody a formy práce	dialog

- způsob mluvení, používání výrazů – upozorníme žáky na změny, srovnáváme s minulostí, s jinou věkovou kategorií, s prostředím (způsob komunikace – úřad, hospoda, škola)….etická výchova

- vyučující improvizuje, používá výrazy - krutý, hustý, parádička
- atakuje žáky prostřednictvím následujících výroků:

„Nedělej Zagorku a nasol domácí úkol!“
„Tamto roští vzadu se zklidní nebo tam hopnu a to bude pěkná haluz!“
„Dojela jsem do fachy na mastné tyči, su z toho pěkně hotovson, protože jsem musela rajsovat s dost brutální smažkou, měl asi pěkný halušky, protože furt rozhazoval šupiny a řval, že není žádná socka!“
„Dneska nic nepíšem, tak su v ouklandu!“
„Ty vado, slušný roští, vole, co?“
„Mocinky tě megalovískuju.“
„Jdeš do hospy na kolouška?“ – jít do hospody na vychlazenou sklenici coca coly
„Vidělas ho, pěknej mástr, že jo? Hm, slušněj rychtář!“

příloha 4 - Slovníček

- žáci se pokusí o překlad, následně používají slovníček
- nová slova vznikají každým dnem, každá mladá generace vymýšlí vlastní jazyk a dnes svou roli hraje i všudypřítomná angličtina
- možnost vytvářet nová slova je člověku vlastní, mladí lidé jsou jen aktivnější a vynalézavější, jsou lidé, kteří pracují v jazykových institucích a zaobírají podrobně vývojem jazyka, mapují jeho změny

Slovníček

roští - skupina pěkných holek
být v ouklandu - být v pohodě
mít halušky - mít halucinace
megamoc - hodně
lovískovat - mít rád
socka - kdo nemá peníze
dělat Zagorku - vymlouvat se
smažka – narkoman
hustoles - velký zážitek
rychtář - zajímavý kluk

mlaskózní - výborné
lopata - dělník
hotovson - být vyřízený
vodárna - vodní dýmka
lanýž - lahvové pivo
kantáre - být opilý
kekel - hnus
mástr - borec
haluz - podivná situace
chálka – jídlo

- *Má se čeština obávat nějaké dramatické změny?* „To jistě nikoli. To je jako kdyby skok do dálky ovlivnil rotaci zeměkoule. Teoreticky jistě ano, ale hmotnost obecné češtiny a hmotnost jazyka -náctiletých jsou jako hmotnost zeměkoule a hmotnost skokana,“ vysvětluje Otakar Šoltys z Karlovy university.

- módní vlna stylu emo (mladí lidé, kteří vše prožívají emotivněji) otřásla i grafickou podobou češtiny
- ve slovech se střídají malá a velká písmena, zaměňuje se i s y
- z recese vznikla dokonce internetová aplikace „vypatlátor“, která normální text převádí do nového stylu

doporučení: text napíše vyučující na tabuli, žáci se jej pokusí přečíst

ZdE Na wLaStNiIi oCzI WiDiIiTe cO WaAaM WyPaTlAaAtOr s wEtOu uDeLaA.

- podhoubím pro vytváření a šíření nových slov jsou sociální sítě jako Facebook nebo česká seznamka Líbímseti.cz

pracovní list č.6 - Mluva dnešní mládeže

- žáci překládají slova do spisovné češtiny, pokouší se je vkládat do vět
- pomocí slov ze slovníku ve dvojicích vymýšlí různé dialogy
- žákům sdělíme, že je možné využít i slov, která sami znají, používají v běžné komunikaci

chechtoň	vysmátý člověk
šupina	mince
kravaťák	muž v obleku
mít na háku	kašlat na něco
vyfič, vysmahni	zmizni, vypadni
vostrý	dobré
vosol to	dej to víc nahlas
týpek	chlapec
tutáč	určitě
To si buřtuj!	To si piš, že jo!
čorka	krádež
hafo	moc, mnoho
kašpárek	kaše s párkem
hodit drát	telefonovat
blikon	člověk s brýlemi

zacvakat	zaplatit
kostička	pěkná holka
chytit nerva	rozčílit se
dostat čočku	dostat vynadáno
čurbík	nepořádek
šrotit se	učit se
žblebt	kec, blábol, nesmysl
mopista	osoba s dredy
béčko	druhořadý
snoubič	snowboard
jseš king	jseš dobrej
hůlkoplazi	důchodci
čuchometr	nos
debordelizace	úklid
chálka	jídlo

VIII. Seznamovací inzerát	
klíčové pojmy	inzerát
odkaz v textu - komentář	
pracovní list, příloha	
metody a formy práce	prameny

- *motivace* - na úvod vyučující žákům přečte následující inzeráty
- inzeráty se vyvíjejí spolu s dobou (jazyk, rozvoj komunikační techniky)

Anglie *– rok 1699: Gentleman třicetiletý, který říká, že má značné jmění, oženil by se rád s mladou dámou, která má kapitál asi 3000 liber, a chce o tom učiniti přiměřenou smlouvu.*

Hledám medvědici ke společnému brumlání. Zn. Brloh není podmínkou, ale byl by dobrý.

- žáci mají za úkol vyhledávat různé inzeráty (časopisy, noviny, internet) a popřemýšlet o tom, jaký člověk inzerát podal – jeho vzhled, vlastnosti atd.
  např. žáci mohou pracovat na stejném inzerátu ve skupinách, své verze navzájem porovnávají
- žáci sami vytváří různé seznamovací inzeráty – např. lovce mamutů, rytíře, krále, medvěda

poznámky

IX. Dotazník – „Jak to vidím já!“	
klíčové pojmy	dotazník, odhad
odkaz v textu - komentář	
pracovní list, příloha	
metody a formy práce	dotazník

- vyučující klade žákům otázky týkající se jeho osoby (rodina, bydliště, zájmy)
- žáci odpovídají na 10 otázek, vybírají z možností nebo zapisují svůj odhad
- na závěr aktivity dochází ke společné kontrole odpovědí žáků, žáci se mohou přesvědčit, jak odhadli fakta týkající osobnosti svého učitele – žáci si uvědomí, že každý vnímá své okolí po svém

- Jak byste odhadli člověka, kterého znáte, se kterým se často vídáte?

1. Kolik je mi let?
2. Kolik mám sourozenců?
3. Kolik mám dětí?
4. Kde bydlím? – výběr – panelák, rodinný dům, činžovní dům
5. Ve které zemi bych rád/a žil/a, kdybych nežil/a v České republice? – učitel si sám stanoví možnosti
6. Jaký mám rád sport? – učitel si sám stanoví možnosti
7. Která z kulturních oblastí se mi líbí nejvíce? – výběr – divadlo, film, knihy, hudba, výtvarné umění
8. Jsem kuřák? ano – ne
9. Kam bych jel/a na dovolenou? – výběr – moře nebo hory
10. Z čeho mám strach? – učitel si sám stanoví možnosti (hadi, neúspěch)

X. Květomluva	
klíčové pojmy	květomluva
odkaz v textu - komentář	
pracovní list, příloha	příloha 5 - Květiny, příloha 6 – Název květiny a její mluva
metody a formy práce	didaktická hra

- lidé spolu žijí, znají své zvyky, svěřují si tajemství, rozchází se, hledají životního partnera

- **květomluva** je způsob, jak sdělit své pocity a názory jiné osobě za pomoci květin
- diskrétně vyjadřuje city a názory, které by se obtížně řekly slovy
- tento druh komunikace vznikl ve starověkých harémech, svůj rozkvět později zaznamenal za vlády britské královny Viktorie, během let se význam některých květin změnil a zapomněl

pro zajímavost žákům:
ibišek - něžná krása, žíhaný karafiát – odmítnutí, lilie – čistota, mák červený - útěcha, žlutý tulipán - beznadějná láska

- nejen druh květin, ale také **barva** dává květinám svůj význam – např. růže

rudá – láska, modrá – věrnost, tmavě růžová – vděčnost, bílá - nevinnost, pokora, upřímnost, „Zasloužíš si velkou lásku.“, zelená – naděje, žlutá - ztráta lásky, zrada, rozchod

poznámky

příloha 5 - Květiny

1. pokuste se promluvit za květinu
2. tvoření dvojic – květina + text
3. komu bys daroval květinu

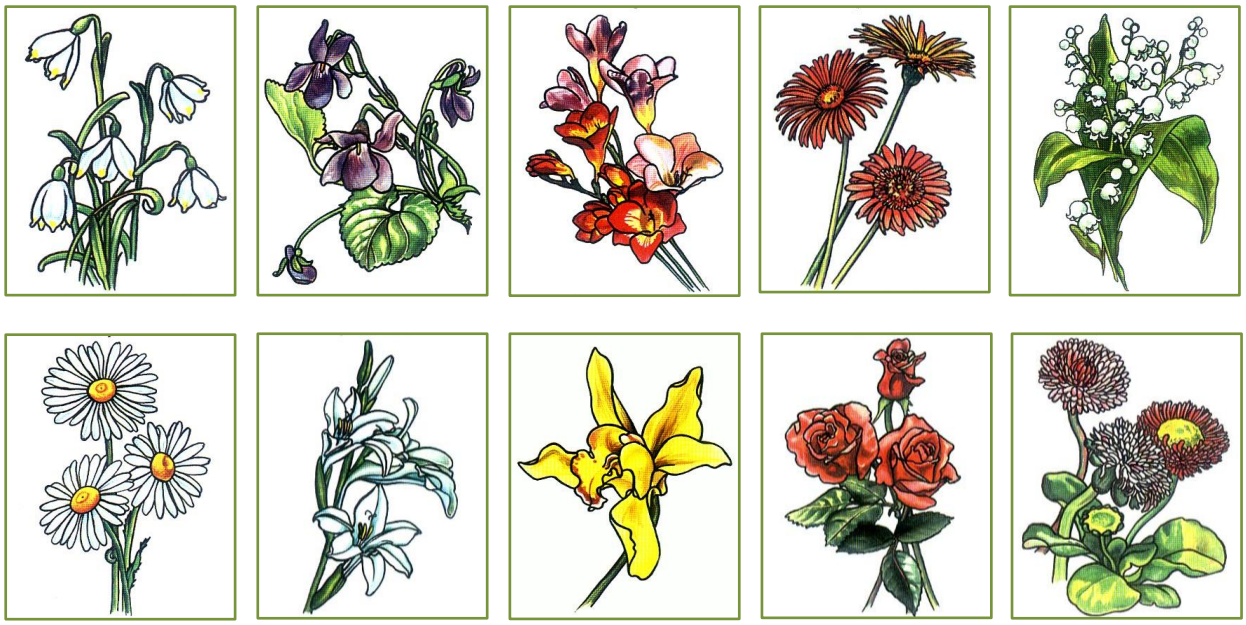

příloha 6 – Název květiny a její mluva

Bledule Moje láska je věčná	**Fialka** Věnuj mi srdce své	**Frézie** Nepozbývej naděje	**Gerbera** Jsem upřímný	**Konvalinka** V mém srdci obraz tvůj
Kopretina Budu na tě čekati	**Lilie** Skromnost zdobí tebe	**Orchidea** Je možné srdce tvé obměkčiti	**Růže** Náležím zcela tobě	**Sedmikráska** Přirozený půvab je nejkrásnější

poznámky

XI. Svatý Valentýn – patron zamilovaných	
klíčové pojmy	svatý patron, celosvětové svátky
odkaz v textu - komentář	
pracovní list, příloha	č.7 - Svatý Valentýn
metody a formy práce	diskuze, kooperativní blok – praktické činnosti, prameny

- na úvod tohoto bloku žákům přečteme text „Cena lásky“ – bez následného komentáře

Cena lásky

Když maminka jednoho dne večer chystala večeři, přišel za ní do kuchyně jedenáctiletý syn s lístkem v ruce.
S podivně strohým výrazem jí ho podal. Maminka si osušila ruce o zástěru a pomalu četla:
vyplení záhonku: 20 Kč, úklid pokojíku: 50 Kč, nákup: 10 Kč, hlídání sestřičky /3x/: 90 Kč, dvě jedničky: 50 Kč, každodenní vynášení odpadků: 30 Kč, celkem: 250 Kč

Maminka se na chlapce něžně podívala. Vzala propisku a na druhou stranu lístku napsala:
* Devět měsíců nošení pod srdcem: 0 Kč * Všechny probdělé noci, když jsi byl nemocný: 0 Kč
* Všechna pomazlení, když ti bylo smutno: 0 Kč * Všechny osušené slzy: 0 Kč * Všechny věci, kterým jsem tě každý den učila: 0 Kč * Všechny snídaně, obědy, večeře, svačiny a namazané chleby: 0 Kč
* Každodenní péče: 0 Kč * Celkem: 0 Kč
S úsměvem lístek podala synovi. Když si ho přečetl, cítil se zahanben.
Otočil lístek a pod svůj účet napsal: "Vyrovnáno."
Pak maminku objal a dlouho se k ní tiskl. Když se v osobních a rodinných vztazích začne počítat, je konec všemu. Láska je buď zdarma nebo není vůbec.

Bylo horko, a tak jsem svým čtyřem dětem připravila zmrzlinu. Řekla jsem jim ale, že zadarmo to nebude a že ji dostanou za jedno objetí. Hned se postavily do fronty. Ty tři menší mě k sobě rychle přitiskly, popadly zmrzlinu hurá zase pryč.
Když přišla řada na mého nejstaršího, dospívajícího syna, objal mě dvakrát.
"To máš od cesty," usmál se na mě.

metoda DISKUZE

- téma: LÁSKA
- definujeme slovo „láska“

Láska je pojmenování pro silnou emoci či vztah vyjadřující hluboké osobní zaujetí a náklonnost k subjektu lásky. V českém jazyce však toto slovo může nabývat mnoha významů. Označuje se jím především důležitý osobní vztah dvou lidí, ale také například patriotismus (láska k vlasti), nebo, v náboženském pojetí, samotná podstata veškerého bytí („Bůh je láska“). Také se jím může označovat pohlavní styk („milovat se“, „prodejná láska“), nebo spokojenost nad chvílí zábavy („miluji ten film“). Z filozofického hlediska může být láska lidskou ctností („jedná se všemi s láskou“).
- další podoby lásky - opičí láska, láska x nenávist, platonická láska, mateřská láska

citáty o lásce

- „Kdo řekl, že láska je slepá? Ta jediná vidí dobře: objevuje krásy, kde druzí nevidí nic…“
  - André Frossard (francouzský katolický spisovatel)
- „Mít někoho rád často znamená víc, než ho milovat.“
  - Elizabeth Browningová (anglická básnířka)
- „Nešťastná láska není to nejhorší; to pravé neštěstí je nemilovat.“
  - Eduard Bass (česká spisovatel – Cirkus Humberto, Klapzubova jedenáctka)

- pro zpestření diskuze

dětské názory na lásku
- několik profesionálů v Anglii se na tuto otázku zeptalo skupiny dětí ve věku čtyř až osmi let
- jejich odpovědi byly mnohem širší a hlubší, než si kdo dovedl představit

Od té doby, co moje babička onemocněla artrózou, nemůže se už ohnout a namalovat nehty na nohou. Tak to za ní teď pokaždé dělá můj dědeček, i když sám má artrózu v rukách. To je podle mě láska.
Rebecca, 8 let

Když vás má někdo rád, vyslovuje vaše jméno tak trochu jinak. A tak prostě víte, že vaše jméno je v jejich ústech v bezpečí.
Billy, 4 roky

Láska je, když jdete na jídlo do restaurace a dáte někomu většinu svých hranolků a nechcete na oplátku žádné z jeho porce.
Chrissy, 6 let

Láska je to, co vás nutí se smát, i když jste unavení.
Terri, 4 roky

Láska je, když maminka udělá kávu pro tatínka a usrkne, aby se přesvědčila, že dobře chutná.
Danny, 7 let

Láska je, když se s někým stále pusinkujete. A až pusinkování přestane bavit, tak pořád chcete být spolu a víc spolu mluvit. Moje maminka s tatínkem jsou takoví.
Billy , 7 let

Láska je to, co je s tebou v pokoji na tvé narozeniny, když přestaneš otvírat dárky a zaposloucháš se.
Bobby, 7 let

Láska je, když řeknete klukovi, že se vám líbí jeho tričko, a on ho pak nosí každý den.
Noelle, 7 let

Láska je, když maminka dá tatínkovi nejlepší kousek kuřete.
Elaine, 5 let

Láska je, když mamka vidí taťku celého smradlavého a upoceného, ale i tak o něm říká, že je větší fešák než Robert Redford.
Chris, 7 let

Láska je, když vám vaše štěně olíže celý obličej i přes to,že jste ho nechali doma samotné celý den.
Mary Ann, 4 roky

Když někoho milujete, tak se vaše řasy hýbou nahoru a dolů a odlétávají z nich malé hvězdičky.
Karen, 7 let

metoda PRAMENY
- pro svůj velký psychologický význam je láska jedním z nejpopulárnějších námětů v umění - knihách, filmech, divadelních hrách i v písních mnoha žánrů
- společně hledáme, kde se téma „láska“ vyskytuje
  - jakou čteme knihu
  - jakou jsme slyšeli píseň – hudební ukázka
  - jaký jsme viděli film
  - hledáme citáty o lásce
  - ptáme se na názor lidí v okolí – rodiče, prarodiče, kamarádi

- žáci mají za úkol se seznámit s dílem Williama Shakespeara – Romeo a Julie
  - o jaký umělecký žánr se jedná
  - hlavní postavy
  - místo, kde se příběh odehrává
  - popis děje

- žákům předneseme zkrácenou verzi celosvětově známého díla neznámého autora

Tristan a Isolda je francouzský rytířský epos s milostnou tematikou, který vznikl zpracováním původní keltské legendy. Její nejstarší písemná verze pochází z 12. století a stala se inspirací pro mnoho děl evropské středověké literatury. Hlavním tématem je zde nenaplněná láska mezi rytířem Tristanem a irskou princeznou Isoldou.

Děj se odehrává na Britských ostrovech v království Cornwall, kde vládne král Mark. Jeho sestra Blanchefleura se právě provdala za Markova přítele, krále Rivalena. Rivalen však odjíždí do země Loonnoisu a chystá se do bitvy, proto svěří svou ženu podkonímu Rohaltovi. Rivalen se však již z bitvy nevrátí, těhotná Blanchefleura mu porodí syna a sama žalem při porodu zemře.

O novorozeně, Tristana, se začne starat podkoní. Tristan vyrostl a stal se správným rytířem, jeho nevlastní otec Rohalt mu však nikdy nepověděl o jeho původu a rodičích. Jednoho dne se Tristan vydal rybařit na moře, jejich loď ztroskotala a on jako jediný přežil. Vlny ho zanesly až do království Cornwall, kde jej najde lovecká družina a přivede ho ke králi Markovi. Ten si vyslechne, co se stalo a přijme jej do svých služeb, aniž by věděl, že je to jeho synovec, a Tristana si oblíbí. Po pěti letech se v Cornwallu Tristan opět shledává s Rohaltem, ten jemu i Markovi poví o Tristanově původu a žádá, aby se Tristan postavil Morganovi, který se neprávem ujal trůnu. Tristan Morgana porazí, zvykl si však na svůj život a na Marka, a tak vládu přenechává Rohaltovi a odjíždí zpátky do Cornwallu. Zde se ale objevil obr Morholt, bratr irského krále, a chtěl po Cornwallu daně. Tristan jej vyzval na souboj a zvítězil. V tu dobu irský král pořádá turnaj o ruku své dcery Isoldy, kterou chce Mark za ženu.

Tristan, z něhož se nyní stal nástupce Markova trůnu, se nabídne, že Isoldu pro Marka vybojuje. Odjíždí do Irska a během turnaje, kde neustále vyhrává, se do něj Isolda zamiluje. Její city se ale změní poté, co se dozví, že ji Tristan nechce pro sebe, ale pro Marka, a že je to Tristan, kdo zabil jejího strýce. Začne jeho i Marka nenávidět, dostane proto od své služebné kouzelný nápoj, který má s Markem vypít, aby se oba do sebe zamilovali. Při cestě zpátky do Cornwallu Tristan na palubě odvážel Isoldu. Na lodi však byl nedostatek vody a nešťastnou náhodou oba vypili kouzelný lektvar a zamilovali se do sebe. Isolda se vdá za Marka, Tristan i ona jsou však nešťastní ze své lásky, protože nemohou být spolu. Král Mark ale často odjížděl ze svého hradu Tintangel, a tak Tristan mohl navštěvovat Isoldu v její komnatě.

Po několika měsících si na Tristana počíhali jeho odpůrci a řekli vše Markovi. Ten tomu nevěří, Tristan je nucen odejít z hradu, místo toho se však skryje v lesích a opět se začne tajně stýkat s Isoldou. To se však po čase opět donese Markovi, který se na radu schová ve větvích stromů a čeká, až se Tristan s Isoldou sejdou. Ti si jej všimli a předstírali, že Tristan žádá po Isoldě, aby se za něj u Marka přimluvila. Mark ho na druhý den opět přizve na hrad, kde se oba milenci opět scházejí. Rádci poradí Markovi rozsypat u dveří komnaty mouku, kde na druhý den uvidí stopy. Tristan i Isolda jsou vyhnáni z hradu, žijí spolu šťastně a skromně v malém přístřešku.
Po dvou letech král na lovu zabloudí a narazí na jejich chýši, kde spí vedle sebe. Tristan si ale únavou zapomněl sundat před spaním meč, který měl podél pasu a který rozděloval jeho a Isoldu. Mark navlékl Isoldě zpátky snubní prsten a odjel. Isolda se s Tristanem pak musela rozloučit, dala mu svůj prsten a nešťastně se vrátila zpátky k Markovi.

Tristan putoval světem, až se jednou setkal s rytířem Girfeltem, jež měl sestru, která se jmenovala stejně jako Isolda. Vzal si ji tedy ve víře, že zapomene na svou lásku, tak se ale nestalo. Tristan začínal být těžce nemocný, svěřil se se vším Girfeltovi a dal mu prsten, který od své milované dostal, a poslal ho pro ni. Girfelt slíbil, že ji přivede, a domluvili se, že pokud bude mít Isoldu na lodi, tak vyvěsí bílou vlajku, pokud ne, černou. Vše ale slyšela jeho sestra, která když spatřila loď s bílou vlajkou, na Tristanovu otázku, jakou má barvu, zalhala; až když Tristan naposledy vydechl, teprve pak si vše uvědomila a začala litovat. Když Isolda přišla a viděla mrtvého Tristana, políbila jej a zemřela s ním.

pracovní list č. 7 - Svatý Valentýn

- upozorníme na dvojí podobu psaní Valentin x Valentýn
- den svatého Valentýna (14. února) je v anglosaských zemích slaven jako svátek lásky
- v českých zemích je také za svátek zamilovaných považován 1. květen (1. máj)

Svatý Valentin -14. únor

Svatý Valentin byl knězem ve třetím století za doby panování císaře Claudia II. – mimo jiné, tento vládce věřil, že jen svobodní vojáci jsou dobří vojáci a zakázal jakékoliv sňatky. Svatý Valentin však i nadále přes jeho zákaz oddával milence a byl za to posléze uvězněn. V den své popravy, asi roku 270, prý dostal tajný dopis, údajně od dcerky žalářníka, ve kterém stálo „Staň se mým, Valentine“, což je fráze, která se od té doby používá dodnes - natištěná na kartách.
Podle jiných pramenů v podvečer Valentinovy smrti, napsal on sám zprávu na rozloučenou své dívce a nadepsal ji prý slovy “Od Tvého Valentina”.
Rudá srdce označovala od těch dob lásku. Stužky nás navrací do dnů, kdy je ženy dávaly svým vyvoleným rytířům, když odcházeli do války. Růže a fialky jsou květinovými symboly lásky. Krajky mají svůj název z latinského slova, znamenajícího “chytit”, představovaly vyznání lásky od srdce k milovanému.

Svatý Valentin je patronem
zasnoubených dvojic, šťastného sňatku, lásky, zamilovaných, mladých lidí, cestujících, turistů, včelařů, výrobců pohledů a blahopřání

Kooperativní blok - praktické činnosti – Valentýnský stůl

- časová dotace 4 hodiny
- úkolem žáků je připravit stůl – Valentýnskou tabuli – pro rodiče, kamaráda/ku, pro svou lásku
- žáci se rozdělí do pracovních skupin - max. 4 členové - mezi sebou se dohodnou, jakou studenou kuchyni budou připravovat (např. jednohubky, ovocný pohár, do školy si mohou přinést knihy – kuchařky), jak esteticky upraví stůl, jaké dekorativní doplňky zvolí (sklenice, talíře, ubrus, svíčky aj.), rozdělí si konkrétně úkoly
- žákům poskytneme dostatečný časový prostor (diskuze probíhají ve skupinách již několik dní před samotnou akcí), seznámíme je s pravidly a činností poroty
- žáci společně vytvoří i „valentýnku“, která je součástí tabule

Porota hodnotí skupiny z hlediska čtyř kritérií (různí zástupci – např. rodič, paní učitelka z družiny apod.)
- pro přehlednost si porota vytvoří tabulku na tabuli – zvolí si způsob hodnocení – body, ☺😐☹
  - pracovní oděv a celkový dojem - společné označení či název skupiny (znak na pracovním oděvu, logo skupiny, vhodný účes atd.)
  - spolupráce - komunikace
  - estetické očko
  - čistota – hygiena při práci, úprava stolu

- při závěrečném kruhu s žáky zhodnotíme průběh činnosti, zaměříme se na hodnocení poroty, každý sám za sebe vyhodnotí svého vítěze

poznámky